

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра економічної теорії та економічних методів управління

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи
Пантелеймонов А. В.

“ ____ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мікро- та макроекономіка

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 073 Менеджмент

Освітня програма: Бізнес - адміністрування

Вид дисципліни: обов'язкова

Факультет: економічний

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету

“ 22 ” червня 2018 року, протокол № 7

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Тютюнникова Світлана Володимирівна, д.е.н., професор, професор кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Програму схвалено на засіданні кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Протокол від “ 01 ” червня 2018 року № 10

Завідувач кафедри економічної теорії та економічних методів управління

(підпис)

Гриценко А. А.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією економічного факультету

Протокол від “ 21 ” червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

(підпис)

Євтушенко В. А.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Мікро- та макроекономіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент

1. Опис навчальної дисципліни

1.1 Мета викладання навчальної дисципліни «Мікро- та макроекономіка» сформувати у студентів системні наукові уявлення:

1) про закономірності поведінки суб'єктів та механізмів функціонування економіки на макрорівні;

2) про макроекономічні закономірності функціонування макроекономіки в цілому та чітке представлення про державне регулювання.

1.2 Основні завдання вивчення дисципліни:

- Основні завдання вивчення дисципліни;
- Виробити уявлення передумов, алгоритмів вибудови та наслідків мікроекономічних моделей;
- Інтерпретувати та аналізувати реальні мікроекономічні ситуації;
- Напрями практичного втілення знань;
- Сформувати системні базові уявлення про закономірності функціонування економіки як цілого в довгостроковому, середньостроковому та короткостроковому періодах, про цілі та інструменти державного макроекономічного регулювання.

1.3. Кількість кредитів: 4 кредитів ECTS.

1.4. Загальна кількість годин: 120 годин

1.5. Характеристика навчальної дисципліни «Мікро- та макроекономіка»	
Нормативна / обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	

16 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота, у тому числі	
88 год.	112 год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

В результаті освоєння мікро- та макроекономіка студенти повинні:

Знати загальні теоретичні основи, принципи та закономірності функціонування економіки на мікро- та макrorівнях, передумови. Зміст, графічне та аналітичне уявлення основних мікро- та макроекономічних моделей, їх пізнавальні функції, засоби та ефективність функціонування фірми та макроекономічної політики.

Вміти аналізувати реальні мікро- та макроекономічні проблеми, пропонувати імовірні засоби їх вирішення, моделювати стандартні економічні ситуації, формувати рекомендації і галузі державного регулювання та регулювання ситуації на рівні фірми.

Основні компетентності, що формує мікро – та макроекономіка: володіти методами прийняття оперативних й практичних управлінських рішень; сучасними технологіями прийняття оперативних й стратегічних управлінських рішень; сучасними технологіями прийняття управлінських рішень; навичками самостійного надбання знань з мікро – та макроекономічної теорії .

2. Програма навчальної дисципліни «Мікро- та макроекономіки»

Розділ 1. Мікроекономіка

Тема 1. Теорія поведінки споживача

Корисність: загальна та гранична. Корисність та попит. Попит та доходи населення. Переваги споживання. Поведінка споживача. Рівновага споживача. Ефект доходу, ефект заміщення, еластичність попиту. Товар Гіффена. Оптимальний споживчий вибір.

Тема 2. Основи теорії поведінки фірми.

Виробнича функція. Загальний, середній і граничний продукт. Заміщення факторів виробництва. Оптимальна комбінація ресурсів. Ізокоста, карта ізокост. Розширення виробництва. Лінія росту і віддача від масштабу. Витрати виробництва в короткостроковому і довгостроковому періодах.

Тема 3. Основи теорії ринкових структур.

Ринкова структура. Моделі ринкових структур. Принцип максимізації прибутку фірми. Досконала конкуренція. Рівновага конкурентної фірми в короткостроковому та довгостроковому періодах. Чиста монополія. Монополістична конкуренція та олігополія як ринкові структури. Індекс Лернера, індекс Герфіндела, диференціація продукту, нецінова конкуренція.

Тема 4. Оцінка факторів виробництва і розподіл доходів.

Характеристика різних концепцій взаємодії факторів виробництва. Загальне правило використання ресурсів. Праця і рівень заробітної плати. Інвестиції в людський капітал. Монополія на ринку праці. Теорія людського капіталу. Економічна рента. Формування попиту на ресурси в умовах досконалої і недосконалої конкуренції. Оптимальне співвідношення ресурсів. Фіскальна пропозиція й економічна рента. Позичковий відсоток. Підприємницький дохід і економічний прибуток. Профспілки та методи їх використання їх впливу на диференціацію заробітної плати.

Тема 5. Загальна економічна рівновага.

Часткова й загальна економічна рівновага. Парето - оптимальний стан економіки. Скринька Еджуорта. Ефективність обміну. Ефективність розподілу доходів. Загальна рівновага й економіка добробуту. Критерій оптимальності суспільного добробуту. Гранична норма продуктової трансформації.

Тема 6. Мікроекономічні аспекти діяльності.

Умови ефективного ринкового регулювання. Державне регулювання на макрорівні економіки. Регулювання монополій. Антимонопольне законодавство. Зовнішні ефекти. Гранична суспільна вигода. Граничні суспільні витрати. Суспільні товари.

Розділ II. Макроекономіка.

Тема 1. Макроекономіка як наука.

Потреби й ресурси. Національна економіка та економічна система. Предмет та функції макроекономіки. Методологія макроекономіки. Економічне моделювання. Макроекономічні показники. Філософія макроекономіки. Модель кругопотоку.

Тема 2. Основні макроекономічні показники.

Показники обсягу національного виробництва. Валовий внутрішній продукт. Методи обчислення ВВП. Показники рівня зайнятості. Показники рівня цін. Інфляція та дефляція. Реальний ВВП. Національні рахунки.

Тема 3. Виробництво національного продукту.

Виробництво і розподіл національного доходу. Виробництво національного доходу. Фактори виробництва національного доходу. Виробнича функція. Чинники, що визначають величину національного доходу. Функціональний розподіл національного доходу. Виробнича функція Коба-Дугласа. Родинний розподіл національного доходу. Особисті та використані доходи. Диференціація доходів. Економічна нерівність і соціальна політика захисту населення.

Тема 4. Споживання та інвестиції.

Споживання і заощадження. Використовуваний дохід і споживання. Інструментарій для аналізу споживання. Інструментарій для аналізу споживання і заощадження. Модель поведінки споживача. Кїнсіанська функція споживання. Міжчасовий вибір споживача. Гіпотеза життєвого циклу та гіпотеза постійного доходу. Інвестиції. Показники ефективності інвестицій у проектному аналізі. Нестабільність інвестицій.

Тема 5. Економічне зростання.

Суть, фактори й типи економічного зростання. Економічний розвиток і його рівень. Неокласична модель економічного зростання: нагромадження капіталу. Чинники капіталоозброєності праці. Вихідні основи моделей Солоу. Золоте правило обсягу капіталу. Неокласична модель економічного зростання: збільшення населення і науково-технічний прогрес. Вплив науково-технічного прогресу на економічне зростання. Обчислення внеску факторів в економічне зростання. Проблеми економічного зростання в Україні.

Тема 6. Гроші та їхні функції.

Грошові системи. Гроші та їхні функції. Вимірювання кількості грошей. Грошові системи та їхні типи. Процентна ставка. Попит та пропозиція грошей. Реальна процентна ставка. Рівновага на грошовому ринку. Валюта і валютні курси. Номінальні та реальні валютні курси. Плаваючі валютні курси. Фіскальні валютні курси.

Тема 7. Сукупний попит. Крива сукупного попиту та її переміщення.

Сукупний попит і його складові. Крива сукупного попиту. Сукупна пропозиція. Чинники сукупного попиту та пропозиції. Нецінові чинники. Рівновага сукупних попиту і пропозицій. Застосування моделі $AS - AD$. Макроекономічна рівновага. Товарний ринок і крива IS .

Тема 8. Економічні коливання та їхні причини.

Суть і фази ділового циклу. Причини економічних коливань. Теорія реального ділового циклу. Втрати від безробіття та його причини. Соціально-економічні втрати від безробіття. Причини та форми безробіття. Рівень безробіття у різних країнах. Зайнятість і формування ринку праці в Україні.

Тема 9. Інфляція та методи боротьби з нею.

Суть і види інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції. Причини інфляції. Крива Філіпса. Сучасне тлумачення взаємозв'язку інфляції та безробіття. Методи боротьби з інфляцією. Особливості інфляції у країнах з перехідною економікою.

Тема 10. Монетарна та фіскальна політика.

Пропозиція грошей. Створення банківських депозитів. Грошовий мультиплікатор. Модель пропозиції грошей. Центральний банк. Знаряддя та завдання монетарної політики. Цілі, завдання та види монетарної політики. Передавальний механізм та ефективність монетарної політики. Державний бюджет і його доходи. Суть та знаряддя фіскальної політики. Дискреційна і не дискреційна фіскальна політика. Автоматичний стабілізатор. Проблеми поєднання фіскальної і монетарних інструментів. Дефіцит бюджету і державний борг. Зовнішня заборгованість.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5		7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Мікроекономіка												
Тема 1.	12	2	2			8	15	1				14
Тема 2.	9	1	1			7	7,5	0,5				7
Тема 3.	12	2	2			8	15	1				14
Тема 4.	9	1	1			7	6,5	0,5				6
Тема 5.	11	1	1			9	7,5	0,5				7
Тема 6.	12	2	2			8	15	1				14
Разом за модулем 1	65	9	9			47	66,5	4,5				62
Розділ 2. Макроекономіка												
Тема 1-3.	14	2	2			10	15	1				14
Тема 4-6.	14	2	2			10	15	1				14
Тема 7-8.	14	2	2			10	15	1				14
Тема 9-10.	13	1	1			11	8,5	0,5				8
Разом за модулем 2	55	7	7			41	53,5	3,5				50
Усього годин	120	16	16			88	120	8				112

4. Тема семінарських (практичних) занять.

№ з/п	Назва теми	Денна форма навчання (год)
1.	Підприємницька діяльність: суть, форми, сучасні особливості	1
2.	Виробництво. Теорія факторів виробництва та розподіл факторних доходів.	1
3.	Витрати виробництва та економічна рівновага фірми.	1
4.	Ціноутворення на ринку факторів виробництва	1
5.	Індивідуальне відтворення та рух інвестиційних ресурсів фірми	1
6.	Альтернативні теорії фірми	1
7.	Теорія споживчого вибору	1

8.	Ринкові структури	1
9.	Макроекономіка як наука	1
10.	Основні макроекономічні показники	1
11.	Виробництво і розподіл національного доходу	1
12.	Споживання та інвестиції	1
13.	Економічне зростання	1
14.	Гроші і валюта	1
15.	Сукупні видатки та економічна рівновага	1
16.	Монетарна та фінансова політика	1
	Разом:	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Денна форма навчання (год)	Заочна форма навчання (год)
1.	Реальні ринкові структури (розгляд ситуацій)	23	26
2.	Виробничі витрати прибуток (Розв'язання завдань)	23	26
3.	Ціноутворення на ринку факторів виробництва (Тестові завдання, ситуаційні завдання)	7	10
4.	Виробництво і розподіл національного доходу (Контрольні запитання та завдання)	7	10
5.	Безробіття. Економічне коливання (Аналітичний аналіз стану безробіття в світовій економіці.	7	10
6.	Дефіцит бюджету і державний борг (Компаративістний аналіз)	7	10
7.	Зовнішня торгівля та зовнішньоторговельна політика (Тестові завдання)	7	10
8.	Відкрита економіка (Тези доповіді)	7	10
	Разом	88	112

6. Індивідуальне завдання

Не передбачено навчальним планом

7. Методи контролю

Контроль рівня знань є невід'ємною складовою навчального процесу. Оцінювання знань студентів з дисципліни «Мікро- та макроекономіка» враховує всі види занять, передбачених навчальним планом. Перевірка знань та навичок студентів проводиться за допомогою поточного, проміжного й підсумкового контролю.

Під час вивчення дисципліни «Мікро- та макроекономіка» застосовуються наступні методи оцінювання знань:

- поточний контроль здійснюється на практичних заняттях під час рішення задач, розв'язання практичних завдань та кейсів;
- проміжний контроль здійснюється під час усних відповідей студентів.
- підсумковий контроль проводиться за допомогою проведення іспиту.

Результати складання екзамену оцінюються за шкалою балів, еквівалентною чотирибальній шкалі («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінка, еквівалентна «відмінно», виставляється, якщо студент виявив всебічно системні та глибокі знання, в повному обсязі твердо засвоїв весь програмний матеріал, вичерпно та послідовно дав відповіді на всі питання екзаменаційного білета, тісно пов'язує теорію з практикою, показує знання літератури, вміння самостійно аналізувати та тлумачити економічні норми та поняття і застосовувати їх при вирішенні завдань, правильно аргументує висновки, вміє самостійно узагальнювати матеріал і логічно його викладати, не допускаючи помилок.

Оцінка, еквівалентна «добре», виставляється, якщо студент твердо знає програмний матеріал, має навички аналізу та тлумачення економічних норм та понять, логічно відповідає на поставлені питання, не допускає суттєвих помилок.

Оцінка, еквівалентна «задовільно», виставляється, якщо студент засвоїв основний матеріал, але не знає окремих деталей, допускає неточні відповіді та формулювання понять, порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу, має прогалини в знаннях.

Оцінка, еквівалентна «незадовільно», виставляється, якщо студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, не володіє навичками застосування економічних норм, які забезпечували б вирішення професійних завдань.

Підсумкова оцінка виводиться за сумою балів, набраних студентом за роботу протягом семестру (з урахуванням самостійної роботи, поточного і проміжного контролю) та за результатами підсумкового контролю (екзамену), що дає змогу оцінити знання студентом усього курсу дисципліни.

8. Схема врахування балів при проведенні екзамену

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Екзамен	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Розділ 4	Розділ 5	Контрольна робота	Разом		
Т.1	Т.2,т.3	Т.4,т.5	Т.6,т.7, т.8	Т.9,т.10				
10	10	10	10	10	20	70	30	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Доланд Э. Линдсей Д. Рынок: микроэкономическая модель.- СПб, 1992.
2. Курс економіки. Учебник/Под ред. Б. А. Райзберга.-4-е изд. перед. И доп.-М.: ИНФРА-М, 2003-672 с.
3. Линдерт П. Х. Экономика микрохозяйственных связей. М.: Прогресс, 1992.
4. Макконел К. Р., Брю С. Л. Экономика: принципы, проблемы, политика.: В 2-х т. – М.: Республика, 2006
- Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономика.-М.: Дело ЛТД, 2005.
5. Менкью Н. Г. Принципы економіки. - СПб: Питер Ком, 1999
- Нуреев Р. М. Курс мікроекономіки. -М.: Норма – ИНФРА, 2006
- Менкью Г. Макроекономіка.-М.: Изд-во Моск. Ун – та, 1994.
6. Основы экономической теории. Учебник /С. В. Мочерный, В. К. Симоненко, В. В. Секретарюк, А. А. Устенко. Под общ. ред. С. В. Мочерного.-К.: О-во «Знання» 2000-607 с.

7. Саке Дж. Д. Ларрен Ф. Б. Макроэкономика – глобальный поход.-М.: Дело, 1996

Допоміжна література

1. Базилевич В. Д., Ільїн В. В. Метафізика економіки.-К.: Знання, 2007,- 718с.
2. Грашевська Н. І. Еволюція сучасних економічних систем: навч. посіб. /Н. І. Грашевська.-К.: Знання, 2011.-286с.
3. Шевченко О. О. Еволюція господарської системи: методологія аналізу у світовій економічній думці (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.) монографія. Київ. «Центр учбової літератури» 2017-304с.
4. Чухно А. А. Постіндустріальна економіка: теорія, практика та їх значення для України-К.: Логос, 2003-630с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення:

1. Бюро экономического анализа: <http://www.beafnol.org/ru>
2. Всемирный банк: <http://www.worldbank.org/>
3. МОП: <http://www.ilo.org>
4. Державна служба статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua>